

SAKSFRAMLEGG

Formannskapet

Arkivsaksnr.: 12/4353-8

Arkiv: 145

ÅRSBUDSJETT 2013 - HANDLINGSPROGRAM 2013 - 2016 OFFENTLIG HØRING

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet sender vedlagte grunnlagsdokument og betalingsregulativ for 2013 på høring. Høring gjennomføres i perioden 7.11. – 21.11.2012.

DRIFTSBUDSJETT 2013 OG FORDELING AV DRIFTSRAMMEN

Regnskapsskjema 1a driftsregnskapet

<i>Tall i millioner kroner</i>	Regnskap 2011	Regulert budsjett 2012	Budsjett forslag 2013	Budsjett forslag 2014	Budsjett forslag 2015	Budsjett forslag 2016
Skatt på formue og inntekt	-556,3	-593,7	-646,0	-640,6	-643,8	-665,4
Eiendomsskatt	-54,0	-54,5	-54,5	-54,5	-54,5	-54,5
Sum skatteinntekter	-610,3	-648,2	-700,5	-695,1	-698,3	-719,9
Ordinært rammetilskudd	-600,1	-641,0	-687,0	-687,0	-687,0	-687,0
Merverdiavgiftskompensasjon drift	-36,1	-40,2	-44,1	-43,2	-43,1	-43,2
Merverdiavgiftskompensasjon kirken	-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Merverdiavgiftskompensasjon investeringer	-6,4	-17,9	-15,2	-20,8	-23,1	-128,3
Sum rammetilskudd og merverdiavgiftskomp.	-643,2	-699,1	-746,3	-751,0	-753,2	-858,5
Sum generelle tilskudd og salgsinntekter	-34,3	-31,4	-29,6	-29,6	-29,6	-29,6
= Sum frie disponible inntekter	-1 287,7	-1 378,7	-1 476,4	-1 475,7	-1 481,1	-1 608,0
Renteinntekter og utbytte	-7,5	-2,2	-5,5	-5,8	-9,2	-10,0
Utbytte fra Ringerikskraft AS	-21,1	-21,0	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0
Mottatte avdrag utlån (Boligstiftelsen)	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Startlån - mottatte renter	-2,3	-4,1	-2,8	-3,9	-5,6	-7,9
Sum finansinntekter	-31,1	-27,3	-23,4	-24,8	-29,9	-33,0
Renteutgifter, provisjon og lån	28,9	32,7	29,4	38,5	47,6	73,9
Startlån - renteutgifter	3,3	5,2	4,2	5,5	7,4	10,1
Avdrag på lån	42,6	42,0	42,0	47,0	52,5	60,0
Sum finansutgifter	74,9	79,9	75,6	91,0	107,5	144,0
= Netto finansutgifter	43,8	52,6	52,2	66,2	77,6	111,0
Inndekning av tidligere års underskudd	13,5	28,2	35,1	20,0	11,7	0,0
Tilbakeført tidligere års underskudd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bruk av likviditetsreserven	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avsetning disposisjonsfond (netto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avsetning bunde driftsfond (netto)	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum netto avsetninger	13,4	28,2	35,1	20,0	11,7	0,0
Overført fra drift til investeringsregnskapet	3,3	11,2	12,6	21,3	23,6	128,8
Sum til fordeling drift	-1 227,3	-1 286,7	-1 376,5	-1 368,2	-1 368,2	-1 368,2
Fordelt på enhetene iflg skjema 1B	1 219,8	1 286,7	1 376,5	1 368,2	1 368,2	1 368,2
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-7,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

2. Driftsbudsjettet for 2013 vedtas som vist i hovedoversikt 1A og 1B med en netto totalramme på 1376 mill. kroner og et driftsoverskudd på 35,084 mill. kroner. Budsjettet er bindende på rammeområdenivå jfr. budsjettoversikt 1B. Rammene gis som netto utgiftsramme i tråd med kommunens økonomireglement (dvs. etter fradrag av de inntekter som er direkte henførbare til formålet).

Regnskapsskjema 1b driftsregnskapet

Tall i millioner kroner	Regulert	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	
	Regnskap	budsjett	forslag	forslag	forslag	
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0 Folkevalgte og revisjon	6,0	6,2	6,4	6,4	6,4	6,4
1 Rådmann, strategiske tiltak	15,6	12,0	15,9	15,9	15,9	15,9
2 Fellestjenester, fellesutgifter m.v.	67,0	64,8	70,3	69,9	69,9	69,9
3 Oppvekst og kultur	409,5	415,8	445,7	445,5	445,5	445,5
4 Helse	604,0	614,4	638,4	634,5	634,5	634,5
5 Tekniske områder	120,6	128,0	146,5	142,7	142,7	142,7
7 Avsetninger, overføringer særbedrifter m.v	-2,9	45,5	53,1	53,1	53,1	53,1
8 Skatt på formue og inntekt	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2
Sum tjenesteproduksjon	1 219,8	1 286,7	1 376,5	1 368,2	1 368,2	1 368,2

3. Driftsoverskudd 2013 på 35,084 mill. kroner foreslås i sin helhet til dekning av akkumulert underskudd tidligere år. Ved utgangen av 2013 vil det være 31,7 mill. kr. til rest av tidligere år akkumulert underskudd. Det foretas pliktig overføring av 80 % av merverdiavgiftskompensasjon investeringer (jfr. forskriftsendring fra 1.1.2010), i grunnlagsdokumentet beregnet til 12,6 mill. kroner.
4. Gjenstående akkumulert driftsunderskudd 31.12.2013 på 31,7 mill. kroner søkes inndeckt etter følgende reviderte plan: 20,0 mill. kroner i 2014, 11,7 mill. kroner i 2015.
5. Rådmannen gis fullmakt til å fordele budsjetttrammene ned til den enkelte virksomhet i henhold til den administrative lederstruktur.
6. Rådmannen gis fullmakt til å fordele avsatt reguleringspremie til Kommunal Landspensjonskasse (KLP) til de enkelte virksomheter når premien er endelig kjent.
7. Investeringsbudsjettet vedtas med en brutto investeringsutgift på 108,745 mill. kroner, fordelt med 55,845 mill. kroner på ikke-rentable investeringer og 52,9 mill. kroner på rentable investeringer for 2013. Investeringsbudsjettet er bindende på investeringsprosjekt med planlagt finansiering, jfr. oversikt over investeringer og finansiering.
8. For finansiering av investeringsbudsjettet 2013 vedtas følgende låneopptak under forutsetning av fylkesmannens godkjenning:

Låneopptak investeringer inntil 98,353 mill. kroner, herav kr. 52,9 mill. kroner til rentable investeringer.

- Avdragstid vurderes på bakgrunn av kommunestyrets vedtak vedrørende avdrag på lån, dog slik at krav om minimumsavdrag oppfylles.

- Serielån
- Rådmannen gis fullmakt til å velge finansieringskilde og akseptere øvrige lånevilkår.

- Låneopptak til videre utlån inntil 35,0 mill. kroner.
  - Långiver: Husbanken
  - Rådmannen gis fullmakt til å akseptere øvrige lånevilkår.

9. Betalingsregulativet for 2013 vedtas.

10. Skatt på formue og inntekt utskrives med 11,6 %.

11. Eiendomsskatt fastsettes som i 2012.

Innledning / bakgrunn

Kommunestyret skal en gang i året vedta et handlingsprogram som skal omfatte de fire neste årene. Handlingsprogrammet skal synliggjøre økonomiske konsekvenser de etterfølgende år av tiltak i årsbudsjettet og gi uttrykk for kommunens mål og strategier de nærmeste årene basert på kommuneplanens langsiktige del.

Årsbudsjettet er første år i handlingsprogrammet og er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse i budsjettåret.

Balanse i økonomien er en viktig forutsetning for et godt kommunalt tjenestetilbud over tid. Det bør også være en målsetting å bygge opp fondsreserver og styrke vedlikeholdet av kommunens bygninger og anlegg opp til et akseptabelt nivå.

Rådmannen har ansvar for å fremme forslag til årsbudsjett og handlingsprogram. Formannskapet har ansvar for å innstille til kommunestyret. Innstillingen skal legges ut til alminnelig ettersyn tidlig nok at allmennheten får anledning til reelt å vurdere de fremsatte forslag og senest 14 dager før innstillingen behandles av kommunestyret. Det er kommunestyret selv som vedtar årsbudsjett og vedtaket skal fattes innen utgangen av året.

Beskrivelse av saken

Grunnlaget for arbeidet med handlingsprogrammet er gjeldende kommuneplan, sist vedtatt handlingsprogram, handlingsplaner/fagplaner, lokale vedtak/føringer og sentrale føringer gjennom statsbudsjettet.

Rådmannen presenterte og fremla grunnlagsdokumentet for formannskapet i møte 16.10.2012. Formannskapet stilte spørsmål i møtet som rådmannen har besvart i to egne notat, oversendt formannskapets medlemmer 19. og 23. oktober.

I grunnlagsdokumentet fremgår forslag til vesentlige endringer i betalingssetser. I høringsprosessen foreslår rådmannen at forslag til betalingsregulativet for 2013 legges ut sammen med høringsdokumentet.

Formannskapet vedtar innstilling til høring i budsjettsaken 6.11.2012. Budsjett- og handlingsprogram skal deretter legges ut til offentlig høring og partibehandling i perioden 7.11. – 21.11.2012. Endelig behandling i formannskapet 4.12.2012 med innstilling til kommunestyret. Kommunestyret behandler budsjett og handlingsprogram 13.12.2012.

Rådmannens vurdering

Kommunen har over flere år hatt store utfordringer med å tilpasse aktivitetsnivået til de tilgjengelige inntektsrammer.

Akkumulert underskudd pr. 31.12.2011 er på 94,9 mill. kroner. Økonomirapporteringen pr. utgangen av september 2012 indikerer mulighet for nedbetaling av akkumulert underskudd med 22 mill. kroner, som er 6 mill. kroner lavere enn budsjettet.

Årsbudsjettet for 2013 og handlingsprogrammet for 2013-2016 inneholder tiltak som vil få konsekvenser for de tjenester som ytes i form av endret volum, kvalitet og struktur i tjenesten. Imidlertid er rådmannen av den oppfatning at innbyggerne også i denne perioden vil få tjenester som holder en kvalitet som er akseptabel. Tiltakene som foreslås er gjennomførbare, men det vil gi konsekvenser som beskrives på ulike steder i rådmannens beslutningsgrunnlag.

Det er ikke mulighet til å gjennomføre disse tiltakene uten omfattende årsverksreduksjoner. Rådmannen vil bestrebe seg på å utnytte turn over og naturlig avgang, men kan ikke på dette tidspunkt utelukke at oppsigelser kan bli en konsekvens.

Den viktigste utfordringen er å gjenvinne økonomisk stabilitet og handlefrihet. For å oppnå det, må enten inntektsgrunnlaget økes eller driftsnivået reduseres varig. Rådmannen vil presisere at det er høyst nødvendig at tiltakene gjennomføres. Dette for å gjenvinne økonomisk handlingsfrihet.

Saksdokumenter

Trykte:

1. Rådmannens grunnlagsdokument fremlagt i formannskapet 16.10.2012.
2. Forslag til betalingsregulativ for 2013.

Ringerike kommune, 23.10.2012

Wenche Grinderud
Rådmann